

**№2 (60)
2020**

Қурылтайшы және баспагер:
«Қазақстан Республикасының
Заңнама және құқықтық
ақпарат институты» ШЖҚ РМҚ
2006 жылдан бастап шығады
Журналдың материалдары
www.zqai.kz

сайтында орналастырылған
Заң ғылымдары бойынша диссертациялардың
негізгі ғылыми нәтижелерін жариялауға
арналған басылымдар тізіліміне енгізілген
(ҚР БҒМ БҒСБК 30.05.2013 ж.
№894 бұйрығы)

Редакциялық кеңес құрамы

Сәріпқов Р.Қ. (Нұр-Сұлтан, Қазақстан) –
(*төраға*)
Абайділдин Е.М. – з.ғ.д. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Абызов Р.М. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Белых В.С. – з.ғ.д. (Екатеринбург, Ресей)
Губин Е.П. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Мельник Р.С. – з.ғ.д. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Муромцев Г.И. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Рахметов С.М. – з.ғ.д. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Малиновский В.А. – з.ғ.д. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Унзила Шапақ – з.ғ.д. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)

Бас редактор

Дүйсенов Е.А. – з.ғ.к.

Редакциялық алқа құрамы

Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – ҚР еңбек сіңірген
мәдениет қайраткері (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Байниязова З.С. – з.ғ.к. (Саратов, Ресей)
Казбаева Ә.Ғ. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Казиев З.Ғ. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан, Қазақстан)
Қайырбаева Л.К. – PhD (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Киязова А.Ж. – (Нұр-Сұлтан, Қазақстан)
Қоныс В.Т. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан, Қазақстан)
Құлжабаева Ж.О. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Нұрғазин Б.Қ. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Нұрмағамбетов Р.Ғ. – PhD (Челябинск,
Ресей)
Примашев Н.М. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Рахымбердин К.Х. – з.ғ.д. (Өскемен,
Қазақстан)
Тегізбекова Ж.Ч. – з.ғ.к. (Бишкек, Қыргызстан)

Журнал редакциясы

Джамбуршин К.А.
Колтубаева Г.Б.
Ерлешева Д.Т.
Жұмагелдина Б.Ж.
Байленова А.Қ.
тел.: 8 (7172) 26-61-29

Қазақстан Республикасы Ақпарат
және коммуникациялар министрлігі
Ақпарат комитетінің
БАҚ есепке қою туралы куәлігі
№ 17761-Ж 25.06.2019 ж.
(Алашқы есепке қою кезі
№6592-Ж. 07.09.2005 ж.)

Мекен-жайы:

Қазақстан Республикасы, 010000,
Нұр-Сұлтан қ., Д. Қонаев к., 12/1
«Сулы-жасыл желекжол» БО
тел.: 8 (7172) 57-03-42

www.zqai.kz

E-mail: instzak-kz@mail.ru
institutzakonodatelstva@gmail.com

Qazaqstan Respublikasy Zaңnama jәне quyqytyq aqparat institutyynyñ

JARSHYSY

gylymi-quyqytyq jýrnal

Редакция бағанасы

Конституциялық және әкімшілік құқық

Б.Қ. НҰРҒАЗИНОВ, Л.Т. ЖАНҰЗАҚОВА Қазақстан Республи- касы Конституциясының қазақстандық қоғамның тұрақтылығы мен да- муын қамтамасыз етудегі рөлі.....	7
Л.Т. ЖАНҰЗАҚОВА Мемлекеттік органдардың функциялары, құ- зыреті мен өкілеттіктерінің арақатынасы туралы.....	11
В.И. МАЙОРОВ (Тюмень қ., РФ), П.В. ВОЛОШИН Жол қозғалы- сы қауіпсіздігін арттырудағы әлеуметтік жарнаманың рөлі.....	19
Н. СӘУЛЕН Әкімшілік рәсімдер және әкімшілік сот ісін жүргізу қағидадтарының ерекшеліктері.....	25
	30

Азаматтық және азаматтық-процестік құқық

Р.Қ. СӘРПЕКОВ, Ә. АРЫСТАН Қазақстан Республикасында қа- рыз еңбегі институтын енгізу перспективалары.....	37
А.Ж. КИЯЗОВА Өзін-өзі реттеу институты Қазақстан Республика- сындағы кәсіпкерлік қызметті реттеу түрі ретінде.....	47
Г.А. АЛИХАНОВА, Е.В. НЕСТЕРОВА Мемлекеттік тұрғын үй қо- рынан жалға алушыға және оның отбасы мүшелеріне берілген тұрғын үйге құқықтардың пайда болуы мен тоқтатылуының кейбір мәселелері.....	56
К.М. ИЛЬЯСОВА Қазақстан Республикасының заңнамасы бой- ынша төрелікте даудың мәніне қолданылатын құқықты анықтау кейбір мәселелері.....	70
Г.Е. ӘБДІРАСҰЛОВА Краудфандинг ерекшелігі және оны Қа- зақстан Республикасында құқықтық реттеу перспективалары.....	78
М.А. АДАМ, С.А. САРИНА Қазақстан Республикасының әкімшілік әділет саласындағы салық рәсімдерінің мазмұны мен мәні.....	86

Қылмыстық құқық және қылмыстық процесс

А.Н. АХПАНОВ, С.А. АДІЛОВ, А.Л. ХАН Қазақстандық қылмы- стық процесте дәлелдеу құқығының нормаларын түсіндіру мәселелері.....	93
Г.А. ҚУАНАЛИЕВА, Н. СӘУЛЕН, Г.Н. РАХИМОВА Қылмыстық құқық қағидадтарын заңнамалық реттеудің кейбір мәселелері.....	100
К.Е. ИСМАҒҰЛОВ, А.К. ҚҰРМАНОВА, Д.С. ҚАЖМҰРАТОВА Экологиялық құқық бұзушылық субъектісін айқындаудың кейбір мәсе- лелері.....	109
В.Н. ПЛЕТЕНЕЦ (Днепр қ., Украина) Компьютерлік ақпараттың қауіпсіздігін қамтамасыз ету тергеп-тексеруге қарсы іс-қимылдың ал- дын алу тәсілі ретінде.....	115

Халықаралық құқық және салыстырмалы құқықтану

В.Х. СЕЙТІМОВА Халықаралық азаматтық қызмет мәселелері бойынша халықаралық сот талқылауының қағидадтары мен стандартта- ры: салыстырмалы-құқықтық талдау.....	123
Ж.Т. ТІЛЕМБАЕВА Кәсіптік одақтар туралы ұлттық заңнаманы бірлестіктердегі кәсіподаққа мүшелік мәселелері бойынша ХЕҰ-ның № 87 конвенциясының нормаларымен үйлестіру.....	132
Е.А. БУРИБАЕВ, Ж.А. ХАМЗИНА, Б.Х. КӨШПЕНБЕТОВ Жұ- мыспен қамту саласындағы кемсітушілікке тыйым салу стандарттары: Қазақстанда имплементациялау болашағы.....	144

У.Е. КУДИЯРОВА Қазақстан Республикасының қолданысындағы өсиет бойынша нормаларды шет мемлекеттердегі өсиет бойынша нормалармен салыстырмалы талдау.....	152
Б.А. ТАЙТОРИНА, Л.Б. БОГАТЫРЕВА, Г.Т. БАЙСАЛОВА Денсаулық сақтауды ұйымдастырудың заманауи модельдері: құқықтық реттеу проблемалары.....	157

Құқықтық мониторинг

Ә.Ғ. ҚАЗБАЕВА, Н.Н. ОМАРОВА «Қазақстан Республикасының химиялық өнімінің қауіпсіздігі туралы» заңының құқықтық мониторинг нәтижелері.....	167
М.И. ДЯЧУК, А.У. ҚАЛИЕВА Қазақстан Республикасында еңбек дауларының ведомстволық бағыныстылығы мен соттылығы туралы мәселеге орай.....	177
А.Е. БЕКТЕНОВ Қазақстан Республикасында сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру сақтандыру нарығының тұрақтылығын қамтамасыз ету құралы ретінде.....	186

Мемлекеттік тілдегі заңшығармашылық практикасынан

Н.М. ПРИМАШЕВ Ғылыми лингвистикалық сараптаманың ұйымдастырушылық-құқықтық негіздерін жетілдірудің кейбір бағыттары.....	195
Н.А. НҮРБАЕВА Заң техникасы – заң жобаларын сапалы дайындау құралы.....	200

Жас ғалым мінбері

Т.В. КЛИМОВА Қазақстандағы қоғамдық қызығушылығы бар ұйымдар қызметіндегі ашықтық пен айқындық қағидаттары.....	206
Ж.К. ЖЕТІБАЕВ Мәмілелер жасау кезінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану тиімділігі.....	215
Д.А. ГОНЧАРОВА (Минск қ., Беларусь Республикасы) Құқықтың ақпараттық функциясын іске асыру механизмі.....	221
М.Қ. ЖҰРЫНОВА ЕАЭО-да еңбек қызметін еркін жүзеге асыруды талдау.....	228
Е.А. АСАБАЕВ Мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобаларының операциялық шығындарын өтеу механизмін жетілдіру.....	235
М.К. ЕРЖАНОВА Банктік шарттардағы ашықтық қағидаты.....	241

Ғылыми өмір хроникасы

Қазақстан Республикасы Заңнама және құқықтық ақпарат институтының меморандумдары мен келісімдері.....	248
«Қазақстан Республикасының 1995 жылғы Конституциясы және оның мемлекет пен қоғамның дамуындағы маңызы» (Шәйкенов оқулары) атты Халықаралық ғылыми-практикалық конференция туралы ақпараттық хабарлама, Ақтөбе қ., 2020 жылғы 27-28 ақпан.....	252

«Жаршының» архивтік беттері

А.Ғ. ҚАЗБАЕВА Қазақстан Республикасында қала құрылысы заңнамасын кодификациялаудың теориялық аспектілері (ҚР ЗИ Жаршысы, №4(24)-2011 ж. - 33-36 б.).....	256
А.Қ. ЖАҚСЫЛЫҚОВА з.ғ.к. А.Ғ. Қазбаеваның «Қазақстан Республикасында қала құрылысы заңнамасын кодификациялаудың теориялық аспектілері» ғылыми жарияланымна қайта оралғанда.....	260

Библиография

Д.Б. Гороховтың, А.А. Каширкинаның, А.Н. Морозовтың және басқалардың ғылыми-практикалық құралына рецензия; жауапты ред. А.В. Павлушкин «Механизм правового мониторинга». - М.: Институт законодательства и сравнительного правоведения при Правительстве РФ, 2012. - 160 б.....	263
---	-----

Даналық ойлар

.....	266
-------	-----

**№2 (60)
2020**

Учредитель и издатель:
РГП на ПХВ «Институт законодательства
и правовой информации Республики
Казахстан»

Издается с 2006 года
Все материалы журнала размещаются на
сайте www.zqai.kz

Включен в перечень изданий
для публикации основных научных
результатов диссертаций
по юридическим наукам
(Приказ ККСОН МОН РК №894
от 30.05.2013 г.)

Состав Редакционного совета

Сариев Р.К. (Нур-Султан, Казахстан) –
(председатель)
Абайдылинов Е.М. – д.ю.н. (Нур-
Султан, Казахстан)
Абызов Р.М. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Белых В.С. – д.ю.н. (Екатеринбург, Россия)
Губин Е.П. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Мельник Р.С. – д.ю.н. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Муромцев Г.И. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Рахметов С.М. – д.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Малиновский В.А. – д.ю.н. (Нур-
Султан, Казахстан)
Унзила Шапақ – д.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)

Главный редактор

Дюсенов Е.А. – к.ю.н.

Состав Редакционной коллегии

Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – заслуженный деятель
культуры РК (Нур-Султан, Казахстан)
Байниязова З.С. – к.ю.н. (Саратов, Россия)
Казбаева А.Г. – к.ю.н. (Нур-Султан, Казах-
стан)
Казиев З.Г. – к.ю.н. (Нур-Султан, Казахстан)
Каирбаева Л.К. – PhD (Нур-Султан, Казах-
стан)
Князова А.Ж. – (Нур-Султан, Казахстан)
Конусова В.Т. – к.ю.н. (Нур-Султан, Казах-
стан)
Кулжабаева Ж.О. – к.ю.н. (Нур-
Султан, Казахстан)
Нургазинов Б.К. – к.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Нурмагамбетов Р.Г. – PhD (Челябинск,
Россия)
Примашев Н.М. – к.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Рахимбердин К.Х. – д.ю.н. (Усть-Каменно-
горск, Казахстан)
Тегизбекова Ж.Ч. – к.ю.н. (Бишкек,
Кыргызстан)

Редакция журнала

Джамбуршин К.А.
Колтубаева Г.Б.
Ердешева Д.Т.
Жумагелдина Б.Ж.
Байленова А.К.
тел.: 8 (7172) 26-61-29

Свидетельство о постановке
на учет СМИ № 17761-Ж
от 25.06.2019 г. Комитета информации
Министерства информации и коммуникаций
Республики Казахстан
(Первичная постановка на учет
№6592-Ж, 07.09.2005 г.)

Адрес:

Республика Казахстан, 010000,
г. Нур-Султан, ул. Д. Конаева, 12/1
БЦ «На Водно-зеленом бульваре»
тел.: 8 (7172) 57-03-42
www.zqai.kz

E-mail: instzak-kz@mail.ru
institutzakonodatelstva@gmail.com

ВЕСТНИК

*Института законодательства и правовой
информации Республики Казахстан*

научно-правовой журнал

Колонка редакции	8
Конституционное и административное право	
Б.К. НУРГАЗИНОВ, Л.Т. ЖАНУЗАКОВА Роль Конституции Ре- спублики Казахстан в обеспечении стабильности и развитии казахстан- ского общества.....	11
Л.Т. ЖАНУЗАКОВА О соотношении функций, компетенции и пол- номочий государственных органов.....	19
В.И. МАЙОРОВ (г. Тюмень, РФ), П.В. ВОЛОШИН Роль социаль- ной рекламы в повышении безопасности дорожного движения.....	25
Н. САУЛЕН Особенности принципов административных процедур и административного судопроизводства.....	30
Гражданское и гражданско-процессуальное право	
Р.К. САРПЕКОВ, А. АРЫСТАН Перспективы внедрения института заемного труда в Республике Казахстан.....	37
А.Ж. КИЯЗОВА Институт саморегулирования как вид регулирова- ния предпринимательской деятельности в Республике Казахстан.....	47
Г.А. АЛИХАНОВА, Е.В. НЕСТЕРОВА Некоторые проблемы воз- никновения и прекращения прав на жилище, предоставленное нанимате- лю и членам его семьи из государственного жилищного фонда.....	56
К.М. ИЛЬЯСОВА Некоторые вопросы определения права, приме- нимого к существу спора, в арбитраже по законодательству Республики Казахстан.....	70
Г.Э. АБДРАСУЛОВА Специфика краудфандинга и перспективы его правового регулирования в Республике Казахстан.....	78
М. АДАМ, С.А. САРИНА Содержание и сущность налоговых про- цедур в сфере административной юстиции Республики Казахстан.....	86
Уголовное право и уголовный процесс	
А.Н. АХПАНОВ, С.А. АДИЛОВ, А.Л. ХАН Проблемы толкования норм доказательственного права в казахстанском уголовном процессе.....	93
Г.А. КУАНАЛИЕВА, Н. САУЛЕН, Г.Н. РАХИМОВА Некоторые проблемы законодательной регламентации принципов уголовного права.....	100
К.Е. ИСМАГУЛОВ, А.К. КУРМАНОВА, Д.С. КАЖМУРАТОВА Некоторые вопросы определения субъекта экологических правонаруше- ний.....	109
В.Н. ПЛЕТЕНЕЦ (г. Днепр, Украина) Обеспечение безопасности компьютерной информации, как способ упреждения противодействия расследованию.....	115
Международное право и сравнительное правоведение	
В.Х. СЕЙТИМОВА Принципы и стандарты международного судеб- ного разбирательства по вопросам международной гражданской службы: сравнительно-правовой анализ.....	123
Ж.Т. ТЛЕМБАЕВА О гармонизации национального законодатель- ства о профессиональных союзах с нормами Конвенции МОТ № 87 в во- просах членства профсоюзов в объединениях.....	132
Е.А. БУРИБАЕВ, Ж.А. ХАМЗИНА, Б.Х. КОШПЕНБЕТОВ Стан- дарты запрещения дискриминации в сфере занятости: перспективы им- плементации в Казахстане.....	144

У.Е. КУДИЯРОВА Сравнительный анализ действующих в Республике Казахстан норм о завещании с нормами о завещании в зарубежных государствах.....	152
Б.А. ТАЙТОРИНА, Л.Б. БОГАТЫРЕВА, Г.Т. БАЙСАЛОВА Современные модели организации здравоохранения: проблемы правового регулирования.....	157
Правовой мониторинг	
А.Г. КАЗБАЕВА, Н.Н. ОМАРОВА Результаты правового мониторинга Закона Республики Казахстан «О безопасности химической продукции».....	167
М.И. ДЯЧУК, А.У. КАЛИЕВА К вопросу о ведомственной подчиненности и подсудности трудовых споров в Республике Казахстан.....	177
А.Е. БЕКТЕНОВ Гарантирование страховых выплат в Республике Казахстан как инструмент обеспечения стабильности страхового рынка.....	186
Из практики законодательства на государственном языке	
Н.М. ПРИМАШЕВ Некоторые направления совершенствования организационно-правовой основы научной лингвистической экспертизы.....	195
Н.А. НУРБАЕВА Юридическая техника - инструмент качественной подготовки проектов законов.....	200
Трибуна молодого ученого	
Т.В. КЛИМОВА Принципы открытости и прозрачности в деятельности организаций публичного интереса в Казахстане.....	206
Ж.К. ЖЕТИБАЕВ Эффективность использования информационно-коммуникационных технологий при заключении сделок.....	215
Д.А. ГОНЧАРОВА (г. Минск, Республика Беларусь) Механизм реализации информационной функции права.....	221
М.К. ЖУРУНОВА Анализ свободного осуществления трудовой деятельности в ЕАЭС.....	228
Е.А. АСАБАЕВ Совершенствование механизма компенсации операционных затрат проектов государственно-частного партнерства.....	235
М.К. ЕРЖАНОВА Принцип прозрачности в банковских договорах.....	241
Хроника научной жизни	
Меморандумы и соглашения Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан.....	249
Информационное сообщение о международной научно-практической конференции на тему «Конституция Республики Казахстан 1995 года и ее значение в развитии государства и общества» (Шайкеновские чтения), г. Актобе, 27-28 февраля 2020 года.....	253
Архивные страницы «Вестника»	
А.Г. КАЗБАЕВА Теоретические аспекты кодификации градостроительного законодательства в Республике Казахстан (статья в Вестнике ИЗ РК, №4(24)-2011г. - С. 33-36).....	256
А.К. ЖАКСЫЛЫКОВА Возвращаясь к научной публикации к.ю.н. А.Г. Казбаевой «Теоретические аспекты кодификации градостроительного законодательства в Республике Казахстан».....	260
Библиография	
Рецензия на научно-практическое пособие Горохова Д.Б., Каширкиной А.А., Морозова А.Н. и др.; отв.ред. А.В. Павлушкин «Механизм правового мониторинга». - М.: Институт законодательства и сравнительного правоведения при Правительстве РФ, 2012. - 160 с.....	263
Мудрые мысли	266

№2 (60)
2020

Founder and publisher:
RSE on the REM «Institute
of Legislation and Legal information
of the Republic of Kazakhstan»
Published since 2006
All journal materials are placed
on the website
www.zqai.kz
Included in the list of publications of basic
scientific results of dissertations on legal
sciences (Order CCES MES RK №894 from
05.30.2013)

Editorial Council members

Sarpekov R.K. (Nur-Sultan, Kazakhstan) –
(Chairman)
Abaydeldinov E.M. – d.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)
Abyzov R.M. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Belih V.S. – d.j.s. (Ekaterinburg, Russian)
Gubin E.P. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Melnik R.S. – d.j.s. (Kiev, Ukraine)
Moiseev A.A. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Muromcev G.I. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Rahmetov S.M. – d.j.s. (Nur-Sultan, Kazakh-
stan)
Malinovski V.A. – d.j.s. (Nur-Sultan, Kazakh-
stan)
Unzila Shapak – d.j.s. (Nur-Sultan, Kazakhstan)
Chief Editor
Dyussenov Ye.A. – c.j.s.

Editorial Board members

Azer Aliyev – PhD (Kiel, Germany)
Aiyembetov M.A. – Honored Worker of Culture
of Kazakhstan, (Nur-Sultan, Kazakhstan)
Bainiyazova Z.S. – c.j.s. (Saratov, Russian)
Kazbayeva A.G. – c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakh-
stan)
Kazyev Z.G. – c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakhstan)
Kairbaeva L.K. – PhD (Nur-Sultan, Kazakh-
stan)
Kiyazova A.Zh. – (Nur-Sultan, Kazakhstan)
Konusova V.T. – c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakhstan)
Kulzhabayeva Zh.O. – c.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)
Nurgazinov B.K. – c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakh-
stan)
Nurmagambetov R.G. – PhD
(Chelyabinsk, Russian)
Primashev N.M. – c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakh-
stan)
Rakhimberdin K.H. – d.j.s. (Ust-Kamenogorsk,
Kazakhstan)
Tegizbekova Zh.Ch. – c.j.s. (Bishkek, Kyr-
gystan)

The editorial staff

Dzhamburshin K.A.
Koltubayeva G.B.
Yerdesheva D.T.
Zhumageldina B.Zh.
Bailenova A.K.
tel.: 8 (7172) 26-61-29

The certificate of registration of mass media
№17761-G from 25.06.2019 from
the Information Committee of the Ministry
of Information and Communications
of the Republic of Kazakhstan
(Number and date of primary registration №6592-
Zh.07.09.2005.)

Address:

The Republic of Kazakhstan,
010000, Nur-Sultan, D. Konaev str., 12/1
BC «On the water-green boulevard»
tel.: 8(7172) 57-03-42
www.zqai.kz
e-mail: instzak-kz@mail.ru
institutzakonodatelstva@gmail.com

**Bulletin of Institute of Legislation and Legal
Information of the Republic of Kazakhstan**

JARSHYSY

scientific and legal journal

Editorial..... 9

Constitutional and Administrative Law

B.K. NURGAZINOV, L.T. ZHANUZAKOVA The role of the
Constitution of the Republic of Kazakhstan in ensuring the stability and
development of Kazakhstan's society..... 11
L.T. ZHANUZAKOVA About correlation of functions, competence and
powers of state bodies..... 19
V.I. MAYOROV (Tumen, RF), **P.V. VOLOSHIN** Role of social
advertising in improving road safety..... 25
N. SAULEN Peculiarities of principles of administrative procedures and
administrative legal proceedings..... 30

Civil and Civil Procedure Law

R.K. SARPEKOV, A. ARYSTAN Prospects for the implementation of
the institute of contingent labor in the Republic of Kazakhstan..... 37
A.Zh. KIYAZOVA Self-regulation institute as a type of regulation of
entrepreneurial activities in the Republic of Kazakhstan..... 47
C.A. ALIKHANOVA, E.V. NESTEROVA Some problems of
appearance and termination of the right to housing provided to the tenant and
members of his family from the state housing fund..... 56
K.M. ILYASOVA Some issues of determining the law applicable to
the merits of the dispute in arbitration under the laws of the Republic of
Kazakhstan..... 70
G.E. ABDRASSULOVA Specifics of crowdfunding and prospects for
its legal regulation in the Republic of Kazakhstan..... 78
M.F. ADAM, S.A. SARINA The content and essence of tax procedures
in the field of administrative justice of the Republic of Kazakhstan..... 86

Criminal law and Criminal procedure

A.N. AKHPANOV, S.A. ADILOV, A.L. KHAN Problems of
interpretation of norms of evidence law in the Kazakhstan criminal procedure..... 93
G.A. KUINALIYEVA, N. SAULEN, G.N. RAKHIMOVA Some
problems of legislative regulation of principles of criminal law..... 100
K.YE. ISMAGULOV, A.K. KURMANOVA, D.S. KAZHMURATOVA
Some issues of determining the subject of environmental offenses..... 109
V.N. PLETENETS (Dnepr, Ukraine) Ensuring the security of computer
information as a remedy of prediction of actions against investigation..... 115

International law and Comparative law

V.KH. SEITIMOVA Principles and standards of international judicial
proceedings as regards to international civil service: comparative legal
analysis..... 123
ZH.U. TLEMBAYEVA On the harmonization of national legislation on
trade unions with the rules of ILO convention No. 87 on membership of trade
union in associations..... 132
YE.A. BURIBAYEV, ZH.A. KHAMZINA, B.KH. KOSHPENBETOV
Standards for the prohibition of discrimination in employment: prospects for
implementation in Kazakhstan..... 144
U.YE. KUDIYAROVA Comparative analysis of the operating rule of the
Republic of Kazakhstan on will with the norms of will in foreign states..... 152

CONTENT

B.A. TAITORINA, L.B. BOGATYREVA, G.T. BAISALOVA Modern models of health care organization: problems of legal regulation.....	157
Legal monitoring	
A.G. KAZBAYEVA, N.N. OMAROVA Results of legal monitoring of the law of the Republic of Kazakhstan «On safety of chemical products».....	167
M.I. DYACHUK, A.U. KALIYEVA On the issue of departmental subordination and jurisdiction of labor disputes in the Republic of Kazakhstan.....	177
A.YE. BEKTENOV Guaranteeing the insurance payments in the Republic of Kazakhstan as a tool for ensuring the stability of the insurance market.....	186
From the lawmaking practice in the official language	
N.M. PRIMASHEV Some directions of improvement of the organizational and legal basis of scientific linguistic examination.....	195
N.A. NURBAYEVA Legal technique – a tool for high-quality preparation of draft laws.....	200
Young researcher’s tribune	
T.V. KLIMOVA Principles of openness and transparency in the activities of public interest organizations in Kazakhstan.....	206
ZH.K. ZHETIBAYEV Efficiency of use of information and communication technologies in concluding transactions.....	215
D.A. GONCHAROVA (Minsk, Republic of Belarus) Mechanism of realisation of the information function of law.....	221
M.K. ZHURUNOVA Analysis of free carrying out labor activities in the EAEU.....	228
YE.A. ASSABAYEV Improving the mechanism for compensating operating costs of state-private partnership projects.....	235
M.K. YERZHANOVA Principle of transparency in banking contracts.....	241
The Chronicle of Scientific Life	
Memorandums and agreements of the Institute of legislation and legal information of the Republic of Kazakhstan.....	250
Information note about the international scientific and practical conference on «The Constitution of the Republic of Kazakhstan of 1995 and its importance in the development of the state and society» (Shaikenov readings), Aktobe, on February 27-28, 2020.....	254
The archive pages of the«Bulletin»	
A.G. KAZBAYEVA Theoretical aspects of codification of town-planning legislation in the Republic of Kazakhstan (the article in “Bulletin” of IL of RK, No.4(24)-2011. - P. 33-36).....	256
A.K. ZHAKSYLYKOVA Returning back to scientific publication of the c.l.s. A.G. Kazbayeva «Theoretical aspects of codification of town-planning legislation in the Republic of Kazakhstan».....	260
Bibliography	
Review on the scientific and practical manual of Gorokhova D.B., Kashirkina A.A., Morozova A.N. etc.; editor-in-chief. A.V. Pavlushkin “The mechanism of legal monitoring” - M.: Institute of Legislation and Comparative Law under the Government of the Russian Federation, 2012. - 160 p.....	263
Wise thoughts	266

ЕАЭО-ДА ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІН ЕРКІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДЫ ТАЛДАУ

Мереке Қонысханқызы Жұрынова

Құқық жоғарғы мектебінің докторанты, Narikbaev atyndaғы KAZGUU Universiteti,
Нұр-Сұлтан, Қазақстан Республикасы; e-mail: m_zhurunova@kazguu.kz

Түйін сөздер: Еуразиялық экономикалық одақ; еуразиялық бірізділік; еңбек ету құқығын жүзеге асыру; Еуразиялық экономикалық комиссия; Еуразиялық экономикалық одақтың соты; зейнеткерлік жас; зейнеткер; зейнетақы төлемдері; ғылыми дәреже; философия докторы (PhD); бейіні бойынша доктор; спортсмен легионерлер; көлік жүргізушілері; үйлесімділік.

Аннотация. Мақалада Еуразиялық экономикалық одақтың құрылғанынан бастап, осы одаққа мүше мемлекеттер арасында еңбек етушілердің тәжірибеде кездесетін мәселелеріне талдау жасалды. Еңбекшілердің ЕЭО аясында еркін еңбек етуін құқықтық реттеу мақаланың өзектілігін туындатады.

Зерттеу нәтижесінде мақаланың мақсаты ретінде, ұлттық заңнаманың ЕЭО келісіміне байланысты кездесетін келіспеушіліктері анықтап, оларды ЕЭО аясында келіссөздер жүргізу арқылы біріздендіру мәселесін алға қою саналды.

Еуразиялық экономикалық комиссияның атқарып отырған іс-шараларына талдау жасалынып, оларға қатысты кейбір ұсыныстар жасалынды. Атап өтетін болсақ, зейнетақымен қамсыздандыру мәселесіне байланысты қосымша кепілдіктердің орын алуының қажеттілігі қарастырылуы тиіс деген ұсыныстар жасалды. Сондай-ақ, ЕЭК ғылыми дәрежені мойындауға қатысты жұмыстары бойынша, орын алып отырған ашық сұрақтардың шешімін табуға байланысты мәселе қозғалды.

Еуразиялық экономикалық одақтың сотының тәжірибесінде қарастырылған спортсмен легионерлердің мәселесі қарастырылып, олардың еңбек қатынастары мен еңбек қатынастарымен тығыз байланысты қатынастарға түсуі кезіндегі құқықтарын реттейтін ұлттық заңнамаларға талдау жасалынып, ЕЭО мүше мемлекеттер арасында ішкі заңнамада келісімге қарсы келетін норма жоқ екендігі анықталып, оның іс жүзінде тәжірибеде кеткен қателік екеніне құқықтық талдау жасалынып, ЕЭО сотының өз қызметін толыққанды атқарып отырғаны сипатталды.

Осыған ұқсас тәжірибеде орын алған, бірақ ЕЭО сотына жетпей, ЕЭК қарауына берілген тапсырма, Армян Республикасының көлік жүргізушілерінің куәлігін Ресей Федерациясында мойындамаудан туындаған мәселенің шешімін табу мәселесіне талдау жасалды.

РФ тарапынан неліктен бұл әрекетке барғанын анықтап, ішкі заңнамаға талдау жасаудың нәтижесінде ЕЭО келісіміне сәйкес, ішкі заңнамаға қатысты бірізділік жүргізудің қажеттілігі анықталды.

Зерттеу нәтижесінде ЕЭО мүше мемлекеттің азаматтарына еңбек етуіне кедергісіз жол ашу мен олардың осы одақ аясында толыққанды қорғалып отырғанын сезінетін жағдайлар туғызу қажеттілігі көрсетілді.

АНАЛИЗ СВОБОДНОГО ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ТРУДОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ЕАЭС

Журунова Мереке Қонысхановна

Докторант высшей школы права, АО “Университет КАЗГЮУ им. М.С. Нарикбаева”,
г. Нур-Султан, Республика Казахстан; e-mail: m_zhurunova@kazguu.kz

Ключевые слова: Евразийский экономический союз; евразийская интеграция; право на осуществление трудовой деятельности; Евразийская экономическая комиссия; Суд Евразийского экономического союза; пенсионный возраст; пенсионер; пенсионные начисления; ученая степень; доктор философии (PhD); доктор по профессии; спортсмены легионеры; водители автомобилей; гармонизация.

Аннотация. В статье рассматриваются проблемы трудящихся из стран, участвующих в Евразийском экономическом Союзе со дня его создания. Актуальность статьи выражается в правовом регулировании свободного передвижения трудящихся в рамках ЕАЭС.

В результате исследования настоящей статьи порождается цель - выявление противо-

речащих норм национального законодательства стран, участвующих в ЕАЭС путем проведения согласований в рамках интеграции.

Проводится анализ мероприятий, проводимых Евразийской экономической комиссией, с предложением необходимых мер для принятия общего решения. Подчеркивается необходимость мер по решению проблем: обеспечения пенсией, необходимость дополнительных привилегий для граждан. Также ЕЭК рассматривает и готовит соглашение между странами-участницами ЕАЭС о признании учёной степени граждан. Проанализировав правовую ситуацию, предлагается учитывать и работать над открытыми вопросами.

Из судебной практики суда Евразийского экономического союза выявлен ряд проблем, с которыми столкнулись спортсмены легионеры в процессе осуществления ими трудовых отношений и непосредственно связанных с ними отношений путем проведения анализа национального законодательства всех стран-участниц ЕАЭС. Проведенный анализ показал соответствие норм национального законодательства нормам договора ЕАЭС, и допущение данного правонарушения на практике. Делается вывод о том, что суд ЕАЭС в целом выполняет возложенные на него функции.

Рассмотрели материалы на практике, но не дошедшие до судебного разбирательства суда ЕАЭС, по недопущению на работу водителей граждан из Республики Армения в Российской Федерации. Вопрос стоит о непризнании водительского удостоверения.

Выявилась причина такого поступка со стороны РФ путем проведения анализа национального законодательства, также предлагается необходимость гармонизировать нормы закона.

По итогам исследования принято решение максимально улучшить условия труда для граждан стран-участников ЕАЭС с целью проявления заботы со стороны данного союза.

ANALYSIS OF FREE CARRYING OUT LABOR ACTIVITIES IN THE EAEU

Mereke Konyskhanovna Zhurunova

doctoral student in law school, M.Narikbayev KAZGUU University,
Nur-Sultan, Republic of Kazakhstan; e-mail: m_zhurunova@kazguu.kz

Keywords: Eurasian Economic Union; Eurasian integration; the right to work; the Eurasian Economic Commission; the Court of the Eurasian Economic Union; retirement age; pensioner; pension accruals; academic degree; Doctor of Philosophy (Ph.D.); doctor; legionnaires athletes; car drivers; harmonization.

Abstract. The article discusses problems of the working countries of the member states of the Eurasian Economic Union from the date of its creation. The relevance of the article is expressed in the legal regulations for the free movement of workers within the EAEU.

As a result of the study, the aim of this article is to identify conflicting norms of national legislation of the EAEU member states with the EAEU agreement, through coordination within the framework of the integration.

An analysis is being made of the activities undertaken by the Eurasian Economic Commission, proposing some necessary measures for making a common decision. It emphasizes measures such as the problems of providing pensions, suggesting the need for additional privileges for citizens of the EAEU members. Also, the EEC is considering and preparing an agreement between member states on the recognition of an academic degree. Here, having analyzed the legal situation, it is proposed to take into account and work on open issues.

The practice of the court of the Eurasian Economic Union shows problems faced by legionnaire athletes in the process of implementing labor relations and directly related relations by analyzing the national legislation of all EAEU member states. The analysis showed that the norms of national law comply with the norms of the EAEU agreement and the assumption of this violation in practice. It is concluded that the EAEU Court fulfills the functions assigned to it.

The similar case was considered in practice, but it did not reach the trial of the EAEU Court, on preventing citizens of the Republic of Armenia from entering the Russian Federation to work as drivers. The case is about the non-recognition of a driver's license.

The reason for such an act on the part of the Russian Federation was revealed by conducting an analysis of the national legislation, and it was also suggested that there was a need to harmonize the norms of the law.

As a result of research, we come to the opinion to take maximum measures to improve the implementation of working conditions for citizens of the EAEU member states, thus; they feel the care of this union.

Кіріспе. Адам жаратылысынан еңбек етумен айналысады. Ерте кезден бастап, азаматтар дәстүрлі өмір сүруі, тұрмыс тіршілігін жақсартуы үшін біраз күш жұмсаған. Сол мақсатты ұстанып, басқа шекаралас елдерге өтіп, жақсы өмір сүрудің қамын іздеген. Бұл қозғалыс құқықтану ғылымында көші-қон аталып, осы салада еңбек қатынастарын реттеуді жүзеге асыру үшін біраз мемлекет аралық келісімдер, одақтар құрыла бастады.

Сондай одақтың бірі Еуразиялық Экономикалық Одақ (ары қарай ЕЭО) болып табылады. ЕЭО құру бұрынғы кеңестік үкіметтің кеңістігінде орын алған маңызды шара саналады. Осы бұрынғы кеңестік үкіметтің құрамында болған мемлекеттердің қайтадан бірігуі олардың тығыз қарым-қатынасқа түсуіне жол ашады. ЕЭО мақсаты ел экономикасына ілгері қадам жасауға көмектесу, оны тауарлар мен еңбек ресурстары арқылы жүзеге асыратыны белгелі. Сол себепті де еңбек ресурстарын дұрыс пайдаланудың қажеттілігі зерттеу жүргізуді қажет ететін тақырып болып саналады.

Жоғарыда аталғандай, азамат үнемі қозғалысқа түсетіндіктен, қоғаммен үнемі қарым-қатынас орнатып, өздеріне ыңғайлы жұмыспен қолайлы ортаны іздейтіндіктен, бұл процессті тірі ағза сияқты үнемі жұмыс жасайтын механизм ретінде елестетеміз. Яғни бұл тақырып азаматтың үнемі қозғалыста болуымен байланысты өзінің өзектілігін ешуақытта жоғалтпайды.

ЕЭО еңбек ету құқығы біріншіден ЕЭО келісім шарты негізінде 96, 97, 98 баптардың ауқымында жүзеге асады¹.

Бұл келісімнің негізінде ЕЭО құрамындағы бес мемлекеттің арасында: Армения Республикасы (ары қарай АР), Беларусь Республикасы (ары қарай БР), Қазақстан Республикасы (ары қарай ҚР), Қырғыстан Республикасы мен Ресей Федерациясының (ары қарай РФ) бірізділікті ұстанатын құқықтық ұстанымы бірінғай еңбек нарығын қалыптастыру мәселесі өзекті болып табылады.

Осы аталған бес мемлекеттің ЕЭО келісіміне келудегі мақсаты елдің экономикасын жақсарту мен дамытуға бағытталған қадамдар болып есептелінеді. Ал, экономиканың алға қарай ілгері қадам жасауының қозғаушы күші жұмыс күші екенін білеміз. Сондықтан да, осы ғылыми зерттеудің мақсаты болып, ЕЭО аясында еңбек ету құқығын реттеудің тиімді механизмдерін ұсыну танылады.

ЕЭО құрылғаннан бастап, оның органдарының еңбек ету саласы бойынша атқарып келген жұмыстарына талдау жасау.

29 мамыр 2019 жылы ЕЭО келісімінің 5 жыл толуына орай, ҚР елордасы Нұр-Сұлтан қаласында болған мерекелік жиналысында артта қалған бес жылдықта жеткен жетістіктері мен әлі де жетілдіруге қатысты мәселелер жайында сөз қозғалды².

Соның ішінде ЕЭО еңбекшілерінің де жағдайы да талқыланған болатын. Әрине бұл сұрақтармен айналысатын арнайы орган бар. Ол ЕЭО аясында құрылған, еңбек ресурстының қозғалысын Еуразиялық Экономикалық Комиссияның (ары қарай ЕЭК) Экономика және қаржы саясатының, Еңбек көші-қоны және әлеуметтік қорғау департаменті жүзеге асырады. Осы департаменттің тікелей атқаратын қызметіне еңбек көші-қонынан туындайтын мәселелер бойынша шешім қабылдау кіреді.

Аталған департаменттің ЕЭО құрылғаннан бері біраз жұмыстар атқарып келгені белгілі. Атап өтетін болсақ:

- ЕЭО мүше мемлекеттердің еңбек етушілерін зейнетақымен қамтамасыз ету мәселесі;

- ЕЭО мүше мемлекеттердің еңбек етушілері арасындағы ғылыми дәрежені мойындау туралы сұрақтар;

- ЕЭО мүше бес мемлекет арасындағы ұлттық заңнама аясында кездесетін келіспеушіліктермен жасалатын жұмыстар.

Енді осы аталған сұрақтардың ЕЭК Еңбек көші-қоны және әлеуметтік қорғау департаментімен жасалған жұмыстарына талдау жасап кетейік.

Бірінші мәселе: ЕЭО мүше мемлекеттердің еңбекшілерін толғандыратын сұрақтардың бірі ол бір мемлекеттің азаматы басқа мемлекетте он жыл жұмыс жасап келген жағдайда, оның еңбек өтілі үшін және жинақтаушы зейнетақы қорларынан ақша аударылымының реттелмеуі ашық сұрақ болатын. Мысалы, АР азаматы РФ он жыл жұмыс істеп, өз еліне оралған соң зейнеткерлікке шыққан жағдайда, ол РФ зейнетақы алу құқығынан шектелген. Бұл азаматтың текке кеткен он жылы болып қалады. Бұл мәселені ЕЭК әр мемлекетпен келіссөздер жүргізу арқылы, 2019 жылдың соңына дейін келісімді қабылдауды мақсат етті³.

Бұл келісімнің мәтінінде барлық мемлекеттің азаматтарының басқа мемлекеттегі ең-

¹ О ратификации Договора о Евразийском экономическом союзе. Закон Республики Казахстан от 14 октября 2014 года № 240-V ЗРК. // <http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1400000240> (26.11.2019)

² Договору о ЕАЭС – пять лет // <http://www.eurasiancommission.org/ru/nae/news/Pages/29-05-2019-1.aspx> (26.11.2019).

³ Соглашение о пенсионном обеспечении в рамках Евразийского экономического союза планируется подписать осенью и ратифицировать до конца 2019 года, сообщили агентству ТАСС в пресс-службе Минтруда РФ. // <https://vlast.kz/novosti/33718-soglasenie-o-pensionnom-obespechenii-v-aeaes-planiruetsa-podpisat-osenu.html> (26.11.2019).

бегі үшін зейнетақымен бірдей қамтамасыз етілу құқықтары қарастырылуы тиіс.

Біз үшін ашық сұрақ болып қалатын бірнеше мәселе орын алады.

Біріншіден, инфляция мәселесі. Мысалы РФ азаматы ҚР біраз жыл оқытушы жұмысын атқарып, еліне оралған соң инфляция әсерінен зейнеткерлікке шыққан кезде ақшасының құнсыздануына әкелуі мүмкін. Басқа мемлекеттермен де сондай жағдай орын алуы мүмкін. Сондықтан да, біздің ойымызша, зейнетақы аударымын жасаған мемлекет индексация мәселесін ескергені дұрыс. Ол зейнеткерлерге қартайған кездерінде қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз етуге бағытталғаны дұрыс.

Екіншіден, зейнетақы төлеу кезінде зейнетақы туралы келісімнің күшіне енген сәттен бастап төлем жүргізілу есептелінеді ме, әлде ЕЭО келісім жасалған 2014 жыл 29 мамырдан бастап ескеріледі ме? Осы мәселенің де келісімде нақтыланып жазылғаны дұрыс болады деген пікірдеміз.

Үшіншіден, зейнеткерлік жастың бес мемлекет арасындағы бірізділік мәселесі мен зейнеткерлердің жұмысбастандығы.

Бұл екі сұрақтар бір-бірімен тығыз байланысты болып келеді, себебі бір мемлекеттің зейнеткерлікке шығу жасына орай басқа мемлекеттің азаматына сол мемлекеттің заңнамасы қолданатындықтан, оның ары қарай жұмысын атқаруына байланысты мәселе туындайды. Мысалы: осы мемлекеттерде зейнеткерлікке шығу жастары ерлерде 60-63 жас аралығын қамтитын болса, әйелдерде 55-63 жас аралығын қамтиды. Енді мысалы РФ көбінесе еңбекшілерді беретін емес қабылдайтын ел екенін білеміз. Бұл жердің мемлекеттік зейнетақымен қамсыздандыру туралы федералдық заңында ерлерге 62 жас әйелдерге 57 жас белгіленген⁴.

Уақыт өте келе, ерлердің жастары 63 жаспен теңескенімен, әйелдердің жас мөлшері сәйкес келмейтін болып тұр. Осы мәселеге талдау жасайтын болсақ, ҚР азаматы РФ заңына сәйкес, зейнеткерлік жасқа жеткенімен, ҚР заңына сәйкес әлі бір жылдан аса уақыты болады. Азамат қандай әрекеттер жасай алады, еңбек қатынастарын қалай ары қалай жалғастыра

алады ма? немесе ҚР оралғанымен зейнеткерлік жасқа шыққанша жұмыссыз болуы немесе жұмыс іздеп бірнеше айды жоғалтып алуы, тіптен оны қандай жұмыс беруші жұмысқа қабылдайды деген сұрақтар туындайды.

Сондықтан ЕЭО аясында ЕЭК осы зейнетақы жүйесі туралы келісімді бекітетін кезде әр мемлекеттің зейнеткерлікке шығу жасына назар аударып, одан ары қарай, зейнеткерлік жасқа дейінгі немесе зейнеткерлік жастағы азаматтарға Еуропалық Одақтың (ары қарай ЕО) тәжірибесіне сүйенген дұрыс шығар [1, 484 б.].

Ол тәжірибе орын алған жағдайда, жасы келген азаматтарымыздың жастардың біліктілігін көтеруіне арналған жұмыстармен шұғылдануына байланысты жұмыс орындарымен қамтамасыз етілуін жоспарға қойып, осы жұмыстың оңтайлы нәтиже тауып, заңдастыруымен айналысу қажет деген ойдаймыз.

Осы мәселеге ұқсас тәжірибе ҚР Еңбек кодексінің 53 баптың 1 тармақшасында зейнеткерлік жасқа екі жыл қалған жұмыскерлермен еңбек шартын бұзуға егер, аттестация қорытындысы теріс баға бермесе, жол берілмейтіндігі туралы ғана аталған, ал қажетті 25 бапта зейнеткерлік жасқа дейінгі азаматтармен еңбек шартын жасау кепілдігі қарастырылмаған⁵.

Бұл жерден байқайтынымыз, жұмысқа орналасуға кепілдік жоқ болғанымен, жұмыстан шығармауға азда болса кепілдік қарастырылған. Заң шығарушы тарапынан жұмысқа орналасуына кепіл бола алмаймыз, бірақ сәті түсіп жұмыс атқаратын болсаң, ары қарай сол жұмысты сақтап қалуына көрінеу мүмкіндік бар деген сияқты.

АР еңбек кодексінде зейнеткерлік жасқа дейінгі зейнеткерлік жастағы жұмыскерлерге ешқандай кепілдіктер қарастырылмаған⁶.

БР 16 бабында зейнеткерлік жасқа дейінгі азаматтарға кепілдік қарастырылмаған⁷.

Қырғыстан Республикасының еңбек кодексінің 59 бабында да бұл норма көрініс таппаған⁸.

РФ еңбек кодексінің 64 бабында бұл мәселе тікелей атамағанымен, жалпы кемсітушілікке жол берілмейді деп көрсеткен⁹.

Әрине бұл мәселені зейнеткерлік қатынастармен тығыз байланысты қатынас ретінде

⁴ Федеральный закон Российской Федерации от 15 декабря 2001 года № 166-ФЗ О государственном пенсионном обеспечении в Российской Федерации (с изменениями и дополнениями по состоянию на 27.12.2018 г.) // https://online.zakon.kz/document/?doc_id=30425671#pos=0;160 (26.11.2019).

⁵ Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексі Қазақстан Республикасының Кодексі 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ. // <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/K1500000414> (26.11.2019)

⁶ Трудовой кодекс Республики Армения. От 9 ноября 2004 г. // <https://www.arlis.am/documentview.aspx?docid=62843> (26.11.2019)

⁷ Трудовой кодекс Республики Беларусь 296-3 от 26.07.1999 г. // https://kodeksy-by.com/trudovoj_kodeks_rb.htm (26.11.2019)

⁸ Трудовой кодекс Кыргызской Республики от 4 августа 2002 года № 106 // <http://ud.gov.kg/index.php/ru/news/2-uncategorised/108-trudovoj-kodeks-kyrgyzskoj-respubliki> (26.11.2019)

⁹ Трудовой кодекс Российской Федерации от 30.12.2001 N 197-ФЗ (ред. от 12.11.2019) // http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_34683/f9ccec223c774c4895b03311bcd7eb355ef9d78f/ (26.11.2019)

ЕЭО еңбекшілеріне көмегін тигізетін, олардың жұмыспен қамтылуына жағдай жасайтын норма болатын еді деген пікірмен талдау жасадық.

ЕЭК жұмысын бағыттаған келесі мәселе ол, ғылыми дәрежені мойындау болатын. Бұл мәселе әлбетте, ЕЭО мүше мемлекеттер арасында еңбекшілердің еркін қозғалысын, кәсіби білікті арттыратын жағдайлар жасауға, азаматтардың қалаған мемлекетте өзінің материалдық жағдайын жақсартуға бағытталған жұмыстарын жүзеге асыруына кеңінен жол ашатын шаралар болып отыр.

В.А. Белов пен Ю.П. Кожаева ЕО 2007 жылдан бастап “көгілдір карта” атты дерективаның әрекет етуі арқасында ЕО аясында білікті мамандардың еңбек етуіне жол ашылған [2, 111 б.].

ЕЭО аясында да білікті мамандардың еркін еңбек ету процедурасына өтуіне кедергі келтірілмеуі тиіс деп ойлаймыз.

Бұл мәселенің жолын шешу үшін, ғылыми атақты мойындайтын процедура жасауға ЕЭК тарапынан жұмыстар жасалуды қолға алған болатын.

Еске түсіретін болсақ, ЕЭО келісімінің 97 бабының 3 тармақшасында азаматтардың білімі егер, заң, медицина, фармацевтика, педагогика саласынан болса, настрафикациядан өтіп барып, әр мемлекеттің ішкі заңнамасына сәйкес, жұмыс атқара алатыны мен ғылыми дәрежесі жұмысқа орналасатын мемлекеттің заңнамасымен мойындалады делінген. Ал, доктор PhD делік, азаматтың білімі құқық саласынан, бұл жағдайда ғылыми дәрежесі мойындалып, білімі мойындалмайды ма, осы сұрақтардың жауабын ЕЭК жасаған жұмыстарына талдау жасап, байқап көрейік.

ЕЭО мүше мемлекеттердің ғылыми дәреже беруіне талдау жасаудың нәтижесінде ҚР басқа мемлекеттерде ғылыми дәреже берудің екі сатысы (кандидат және доктор) сақталған болса, ҚР 2011 жылдан бастап, философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша докторлық дәрежесін беру қарастырыған.

ҚР білім туралы заңына сәйкес, философия докторы (PhD) – Қазақстан Республикасында немесе одан тысқары жерлерде ғылыми-педагогикалық бағыт бойынша докторантураның бағдарламасын меңгерген және диссертация қорғаған адамдарға берілетін, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен танылған дәреже философия докторы (PhD) – Қазақстан Республикасында немесе одан тысқары жерлерде ғылыми-педагогикалық бағыт бойынша докторантураның бағдарламасын меңгерген және диссертация қорғаған адамдарға берілетін, Қазақстан Республикасының заңнамасында бел-

гіленген тәртіппен танылған дәреже деп жазған.

Осы заңда бейіні бойынша доктор - Қазақстан Республикасында немесе одан тысқары жерлерде кәсіптік қызметтің тиісті саласы бойынша докторантураның бағдарламасын меңгерген және диссертация қорғаған адамдарға берілетін, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен танылған дәреже¹⁰ танылады.

Екі анықтамадан да философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша докторлық дәрежесінің ғылыми дәрежеге жатпайтынын көреміз, сондықтан да бұл сұрақтың қалай шешілетіні сұрақ туындайды.

Ғылыми дәрежені мойындау туралы ЕЭК кешенді жұмыстар жүргізген кезде осы мәселені басшылыққа алды ма екен деген ой туындайды.

РФ, АР, Қырғыстан Республикасы және БР ғылыми атақтары мойындалып, болашақта олардың кедергісіз осы ЕЭО мүше мемлекеттерде еңбек етуіне жол ашылатын болса, ҚР философия докторына (PhD) өз мемлекетінен асып, халықаралық келісімнің арқасында жұмыс жасау құқықтары шектеледі дегенді білдіреді ме?

Бұл мәселені ЕЭК келісім жасаған кезде, қалт жіберуге болмайтын жағдай деп түсінеміз.

Бұл мәселеде басшылыққа алатын тағы бір жағдай ретінде, осы келісімде тек қана ғылыми дәрежені мойындау көзделіп, ғылыми атағын мойындауды әр мемлекеттің ішкі заңнамасына сәйкес, жұмыс берушінің шешіміне қалдырып отыр, себебі профессор, доцент болсын, оны жұмыскер сол мекемеде сіңірген еңбегі үшін алды дегенге келтіреді. Ол профессор басқа мемлекетке жұмысқа барғанда профессорлық атағын мойындамай, тек ғылыми дәрежесі ғана мойындалатынын көрсетеді.

Аталған мәселеден шығатын қорытынды ғылыми атақты мойындауды қолға алған екен, ЕЭК білімді, академиялық дәрежені, ғылыми атағын мойындау сияқты сұрақтарды айналып кетіп отыр, ал оның барлығы азаматтың жылдар бойына жинаған еңбегі емес пе, олар бір-бірімен тығыз байланыста болатын кәсіби біліктілігінің жемісі деп түсінеміз.

Оларды бір-бірінен ажыратып, біреуін мойындап, келесісін мойындамау азаматтың ЕЭО мүше мемлекеттері аясында еркін еңбек ету құқығына кедергісін келтіреді деген пікірдеміз. Себебі жұмысқа орналасатын кезде жұмыс берушінің алғашқы сұрайтын құжаты болып, білім туралы анықтамасы емес пе.

Ол мойындалмай, ал ғылыми дәрежесі мойындалғанынан қандай пайда болады. Сондықтан да, бұл мәселенің ЕЭК алдына қойылатын және көтерілуге жататын мәселе деп

¹⁰ Білім туралы Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319 Заңы. // http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z070000319_ (28.11.2019)

білеміз. Бір сөзбен айтқанда, дәрігерлер Африкада да дәрігер емес пе. Неліктен дәрігерлік білімін ЕЭО аясында мойындамасқа, сондай-ақ, бұл сұрақ заңгерлерге де байланысты.

Бәрібір, ЕЭО аясында еңбекшілер қозғалысын кедергісіз қалыптастырамыз дегенімен, әрбір мемлекеттің алдында өзіндік кедергілері бар немесе ЕЭО келісінде бұл жағдайларды реттейтін нормалардың жоқтығы.

ЕЭК мәліметтеріне сүйенетін болсақ, ҚР тарапынан ғылыми дәрежені мойындауға байланысты келіссөздерге ынтасы болмаған, оның себебін ҚР ішкі нарығын сақтап қалу мақсатымен түсіндіреді. Ал, жақсы делік, ішкі еңбек нарығын сақтасын, бірақ, өз азаматтарының да еркін еңбек ету құқықтарын шектеп қояды емес пе. Бұл айналып өтіп кететін немесе жауып қоя салатын сұрақ емес деп ойламаймыз.

Тәжірибеде орын алып отырған ЕЭО аясында еңбек етушілердің кездескен мәселелері.

Келесі мәселе, барлық ақпараттық құралдардан мәлім болған легионер спортшылардың мәселесін теріс айналып кете алмаймыз. Бұл мәселеге Еуразиялық экономикалық одақтың соты (ары қарай ЕЭО соты) онтайлы түсіндірме жасағанымен, әлі күнге дейін споршы легионерлерге команда мүшесінің бесеуін ғана құрауға рұқсат етілген. Бұл іске қатысты ЕЭО соты өз түсіндірмесінде спортсмен легионерлердің пайдасына қарасты ақпарат жасаған¹¹.

Әлбетте аталған ЕЭО келісімінің 97 бабының 1 тармағында ЕЭО мүше мемлекеттің азаматтары ешқандай кедергісіз жұмысқа орналаса алады деген нормасы бұзылып отыр.

ЕЭО соты қараған осы іске талдау жасайтын болсақ, РФ аумағында спортсмен легионерлер спортшылар командасында жұмыс жасауы үшін РФ азаматтығын алуға міндетті болған, бұл туралы ЕЭО келісімінің 97 бабының 1 тармағы бұзылып отыр деген, талаппен АР азаматтары тарыпынан шағымданған, БР азаматтары тарапынан неліктен шағым түсірмегендері қызықтырады, себебі олардың басым көпшілігі өз азаматтығын өзгертулеріне тура келген.

Спортсмен легионерлердің басқа мемле-

кеттің құрама командасы қатарына енуі туралы талаптарына талдау жасап қарайтын болсақ, барлық спортсмендердің құқықтары туралы әрбір мемлекеттің ұлттық заңнамасы бар.

Оларға жататындар: Қырғыстан Республикасының 21 қаңтар 2000 жылғы №36 «Дене шынықтыру және спорт туралы» заңы¹², РФ 4 желтоқсан 2007 жылғы №329-ФЗ «Дене шынықтыру және спорт туралы» федералды заңы¹³, АР 10 шілде 2001 жылғы №3Р-196 «Дене шынықтыру және спорт туралы» заңы¹⁴, БР 4 қаңтар 2014 жылғы №125-3 «Дене шынықтыру және спорт туралы» заңы¹⁵, ҚР 2014 жылғы 3 шілдедегі № 228-V «Дене шынықтыру және спорт туралы» заңы¹⁶.

Осы аталған заңдарға талдау жасаудың нәтижесінде, әр мемлекеттің спортшылар құрамына басқа мемлекеттің азаматтарын халықаралық келісімнің негізінде қабылдау құқығы бар екендігі жайында нормалар бар. Ұлттық заңнаманың нормасы бойынша ЕЭО келісімінің нормасына қайшы келіп тұрған жоқ.

Бұл спортсмен еңбекшілердің бұзылған құқықтары сотта қарастырылған тәжірибе болса, тағы осыған ұқсас тәжірибе көлік жүргізуші куәлігін мойындауға. Жоғарыда аталған әр мемлекеттің «Дене шынықтыру және спорт туралы» заңында ЕЭО келісіміне қарсы келетін норма болмағанымен, тәжірибеде заңнаманы дұрыс қолданбаудан қателік кетті.

Ал, көлік жүргізушілері туралы мәселеге тоқталатын болсақ, РФ Армения Республикасының көлік жүргізушілерін жұмысқа қабылдауының негізі РФ ішкі заңнамасының кедергі болып отырғаны туралы М.К. Журунова өз зерттеуінде атап кеткен [3, 129 б.].

РФ, АР азаматтарының көлік жүргізуші ретінде жұмысқа қабылдағы келмейтінінің басты себебі, олардың орыс тілін білмеуінің салдарынан көлік соққылары көбейіп, қоғам өміріне қауіп төндіргендіктен осындай шектеулер қабылдауына тура келген.

Көптеген кезіндегі Кеңестік үкіметтің жұмыс тілі орыс тілі болып қалғаны және ЕЭК жұмыс жасайтын тілі орыс тілі екені туралы С. В. Рязанцев., А.А. Тер-Акопов., Е.Е. Письменная., М.Н. Храмова өз еңбегінде атап кеткен [4, 18 б.].

¹¹ Суд ЕАЭС о спорте и о легионерах применительно к евразийской интеграции // https://zakon.ru/blog/2018/12/19/sud_eaes_o_sporte_i_o_legionerah_primenitelno_k_evrazijskoj_integracii(29.11.2019).

¹² Закон Кыргызской Республики О физической культуре и спорте (с изменениями и дополнениями по состоянию на 16.02.2018 г.) // https://online.zakon.kz/document/?doc_id=30248077#pos=0;296(3.12.2019).

¹³ Федеральный закон от 04.12.2007 N 329-ФЗ (ред. от 02.08.2019) «О физической культуре и спорте в Российской Федерации» // http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_73038/b819c620a8c698de35861ad4c9d969bee0c3ee7a/(3.12.2019).

¹⁴ Закон Республики Армения от 10 июля 2001 года №3Р-196 О физической культуре и спорте // http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=10671 (3.12.2019).

¹⁵ Закон Республики Беларусь от 4 января 2014 года №125-3 О физической культуре и спорте // http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=65106 (3.12.2019).

¹⁶ Дене шынықтыру және спорт туралы Қазақстан Республикасының Заңы 2014 жылғы 3 шілдедегі № 228-V ҚРЗ. // <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1400000228> (3.12.2019).

Ол шектеу РФ «Жол жүру қауіпсіздігі туралы» федерациялық заңының 25 бабының 13 тармағында көрсетілген¹⁷. Әрине бұл РФ тарапынан қауіпсіздікті қамтамасыз ету болса, халықаралық келісімнің негізінде көлік жүргізуге жол беруге болады деген норманың осы баптан орын алғаны дұрыс деп ойлаймыз.

АР жүргізушілерінің жүрізушілік куәлігін мойындау туралы іс ЕЭО сотының қарауына түспеген. Бұл сұрақпен ЕЭК айналысып, бес мемлекетпен келіссөздер жүргізу арқылы шешімін таппақшы.

Аталған мәселеге қатысты А.К.Надиrowаның шетелдік азаматтарының жұмысқа келген елдің азаматтарымен тең құқықтары болатынын атап кеткен [5, 201 б.].

Ал, ЕЭО мүше мемлекеттердің азаматтарына жеңілдіктер шартпен бекітілген.

А.А. Леньшин еңбек қатынастары аясында кемсітушілікке жол бермеуі керектігі жайында айтады [6, 243 б.]. Шынында да ЕЭО келісiмiнде ЕЭО мүше мемлекеттер азаматтарына қатысты кемсітушілікке жол бермеу туралы қағидатты неге қолданбасқа. Сонда тіл мәселесі өздігінен өзі жойылуға жатады.

Сонымен, мақаланы қорытындылай келе, ЕЭО мүше мемлекеттер азаматтарының еркін еңбек етуі аясында кездесетін мәселелеріне талдау жасап, оны құқықтық реттеудің тиімді механизмдерін ұсындық. Атап кететін болсақ:

ЕЭК еңбекшілердің зейнеткерлікке шыққаннан кейін осы ЕЭО мүше мемлекет-

тердің азаматтарының зейнетақы алу құқығынан ажырап қалмауына байланысты жасап жатқан жұмыстарына қосымша бағыттарды қарастыру ұсынылды.

ЕЭК ғылыми дәрежені мойындату туралы іс-шараларына қатысты қарастырылатын сұрақтардың ауқымы кең екені мен олардың да келіссөздер жүргізген кезде назардан тыс қалмауы ұсынылды.

Тәжірибеде орын алған спортсмен легионерлер мен көлік жүргізушілерінің жұмысқа орналасуы кезінде РФ тарапынан кедергілерге ұшырағаны мысалға келтіріліп, ЕЭО сотының түсіндірмесіне құқықтық талдау жасалына отырып, орын алған жағдайға байланысты қорытынды жасалды. Көлік жүргізушілеріне қатысты РФ ішкі заңнамасының нормасы

ЕЭО келісiмiне сәйкес келуі үшін тиісті норма қажет екені туралы қорытынды жасалды.

ЕЭО кемсітушілікке жол бермейтін қағидаттың орын алуы тиіс, ол тіл туралы мәселеге шектеу қоятын болады.

Жалпы аталған іс-шаралардың ЕЭК, ЕЭО соты тарапынан жұмысын толыққанды атқарып отырғанын көрсетеді, бірақ тағы осы жоғарыда аталған мәселелерді күшейтіп жіберетін болса, ЕЭО мүше мемлекеттердің еңбек етуші азаматтарының осы одаққа деген сенімін арттырып, болашақта өздерінің қорғалып отырғанына үміттеніп, еркін тыныстануға ұмтылатын жол ашылады деген қорытынды жасаймыз.

ЛИТЕРАТУРА

1. Заболотский Е.Д. Опыт реформирования пенсионных систем Европейского Союза и возможности его использования в России / Вестник СПбГУ. Экономика. - 2017. - Т. 33. Вып. 3. - С. 472-497.
2. Белов В.А., Кожасева Ю.П. Правовое регулирование трудовой миграции государств-членов ЕС и ЕАЭС посредством подготовки профессиональных кадров в Вузах ЕС и РФ / Вестник МФЮА №1/2017. - С. 108-120.
3. Журунова М.К. Проблемы осуществления трудовой деятельности гражданами стран ЕАЭС в рамках договора о ЕАЭС. Ученые труды Российской академии адвокатуры и нотариата № 2 (53) 2019. - С. 128-131.
4. Рязанцев С.В., Тер-Акопов А.А., Письменная Е.Е., Храмова М.Н. Сценарии развития миграционной ситуации в ЕАЭС в условиях усиления экономической интеграции. Аналитический вестник № 19 (676). - С. 8-18.
5. Надирова А.К. Трудовая миграция и новые подходы к регламентации труда иностранных работников / Вестник Университета им. О.Е. Кутафина (МГЮА) 10/ 2017. - С. 199-206.
6. Леньшин А.А. Реализация принципа недопущения дискриминации в трудовом законодательстве стран ЕАЭС. Вестник Университета им. О.Е. Кутафина (МГЮА) 10/ 2017. - С. 241-246.

¹⁷ Федеральный закон от 10.12.1995 N 196-ФЗ (ред. от 27.12.2018) «О безопасности дорожного движения» (с изм. и доп., вступ. в силу с 01.11.2019). // http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_8585/1e24735df982c4fb8bf865fe29270095749ba3bc/ (3.12.2019).

REFERENCES

1. Zabolotskij E.D. Opyt reformirovaniya pensionnyh sistem Evropejskogo Sojuza i vozmozhnosti ego ispol'zovaniya v Rossii / Vestnik SPbGU. Jekonomika. - 2017. - T. 33. Vyp. 3. - S. 472-497.
2. Belov V.A., Kozhaeva Ju.P. Pravovoe regulirovanie trudovoj migracii gosudarstv-chlenov ES i EAJeS posredstvom podgotovki professional'nyh kadrov v Vuzah ES i RF. Vestnik MFJuA №1/2017. - S. 108-120.
3. Zhurunova M.K. Problemy osushhestvleniya trudovoj dejatel'nosti grazhdanami stran EAJeS v ramkah dogovora o EAJeS. Uchenye trudy Rossijskoj akademii advokatury i notariata № 2 (53) 2019. - S. 128-131.
4. Rjazancev S. V., Ter-Akopov A.A., Pis'mennaja E.E., Hramova M.N. Scenarii razvitija migracionnoj situacii v EAJeS v uslovijah usilenija jekonomicheskoj integracii. Analiticheskij vestnik № 19 (676). - S. 8-18.
5. Nadirova A.K. Trudovaja migracija i novye podhodyk reglamentacii truda inostrannyh rabotnikov / Vestnik Universiteta im. O.E. Kutafina (MGJuA) 10/ 2017. - S. 199-206.
6. Len'shin A. A. Realizacija principa nedopushhenija diskriminacii v trudovom zakonodatel'stve stran EAJeS. Vestnik Universiteta im. O.E. Kutafina (MGJuA) 10/ 2017. - S. 241-246.

УДК 334.723

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМА КОМПЕНСАЦИИ ОПЕРАЦИОННЫХ ЗАТРАТ ПРОЕКТОВ ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Асабаев Ерлан Амангельдиевич

*Корпоративный секретарь VI Group, магистрант специальности
«Юриспруденция» Высшей школы права Университета КАЗГЮУ
имени М.С. Нарикбаева, г. Нур-Султан, Республика Казахстан;
e-mail: e_asabayev@kazguu.kz*

Ключевые слова: механизм ГЧП; проекты ГЧП; модели ГЧП; частный партнер; Концессия; государственный партнер; центр ГЧП.

Аннотация. В современных условиях сотрудничество между государством и частным партнером играет ключевую роль в развитии социальной, транспортной, энергетической и других важных для населения инфраструктур.

В статье рассматриваются вопросы реализации государственно-частного партнерства, приводится анализ международных практик и текущего состояния проектов государственно-частного партнерства в Республике Казахстан. Учитывая динамику развития данного направления, актуальность исследований сотрудничества государства и частного бизнеса ежегодно возрастает. В настоящее время для создания инвестиционного климата в Республике Казахстан Правительством создаются условия для привлечения в экономику страны иностранных ресурсов, в том числе уделяя особое внимание развитию государственно-частного партнерства.

Проведенный анализ международного опыта показывает, что Законы, регулирующие государственно-частное партнерство, требуют существенных доработок, в особенности вопросов, которые касаются регулирования процессов финансового обеспечения проектов государственно-частного партнерства, в частности процессов получения доходов и возмещения затрат субъектами государственно-частного партнерства.

Целью статьи является выявление пробелов в законодательстве, препятствующих эффективному взаимодействию государства и частного партнера. Предложены рекомендации по внесению изменений в Закон о Государственно-частном партнерстве и другие нормативно-правовые акты Республики Казахстан.

Урегулирование данных вопросов позволит решить ряд ключевых проблем, в частности, разгрузки государственного бюджета, своевременного реагирования на растущие потребности населения в инфраструктуре, развитие частного бизнеса, а также открывает дополнительные возможности для инновационных решений.